

Hoe uniek is Baarle? (8)

HERMAN JANSSEN

Zeven afleveringen lang was mijn zoektocht naar enclaves niet meer dan een virtuele reis rond de wereld. De achtste aflevering vormt hierop een uitzondering. Mijn vrouw en ik brachten een reëel bezoek aan een bijna 1.300 km verderop gelegen enclavegebied! Een tiental jaren geleden passeerden wij Slovenië, op weg naar Kroatië. De mooie natuur met bergen, bossen en veel bloemenpracht viel ons meteen op. "Ooit keren we hier terug", werd toen gezegd. In mei 2018 was het zover: we planden zeven dagen vakantie in Slovenië. Op het programma stonden o.a. bezoekjes aan het meer van Bled, de grotten van Postojna, het havenstadje Piran en de barokke hoofdstad Ljubljana. Kort voor onze heenreis onderzocht ik het al dan niet bestaan van een Kroatische enclave in Slovenië: Brezovica žumbera ka. Die kwam namelijk niet voor op het enclavelijstje dat ik samen met specialist Brendan Whyte had opgesteld. Via zijn mailadres zocht ik nogmaals contact met hem ...



Aan de grens tussen Slovenië en Kroatië.
foto Els Hendrickx

Tal van landkaarten werden bestudeerd, zowel oude als nieuwe. De schaal van de meeste kaarten bleek te groot voor dit kleine gebied. Meer gedetailleerde kaarten daarentegen zorgden slechts voor verwarring. Er zijn namelijk geen twee kaarten die eenzelfde rijksgrens in het gebied tussen de Sloveense stad Novo Mesto en de

Kroatische hoofdstad Zagreb aantonen. Brendan schreef mij: "Van rechtswege is er pas een enclave als zowel het huidige Sloveense als Kroatische kadaster het bestaan ervan bevestigen." Beide kadasters zijn vrij eenvoudig via het internet te raadplegen en al snel bleek dat er weliswaar heel wat grensver- schillen zijn tussen beide, maar dat

zij het roerend eens zijn over het bestaan van... twee(!) Kroatische enclaves in Slovenië.

Slovenië

Slovenië is half zo groot als Nederland en telt ongeveer twee miljoen inwoners. Het ligt ten zuiden van de Alpen en wordt begrensd door

Oostenrijk, Hongarije, Kroatië, de Adriatische Zee en Italië. Het land is dichtbebost en bergachtig. Eeuwenlang behoorde het tot Oostenrijk. Na de Eerste Wereldoorlog werd Slovenië met meerdere landen verenigd tot het koninkrijk Joegoslavië, een dictatoriaal land waarin Servië domineerde.

Na de overwinning van de communistische partizanen van Tito tijdens de Tweede Wereldoorlog kwam in Joegoslavië een communistisch regime aan de macht, waarvan Slovenië een deelrepubliek was. Maarschalk Tito slaagde door onderdrukking van het nationalisme erin om alle volkeren van Joegoslavië bijeen te houden. Toen hij in 1980 overleed, kende het nationalisme een heropleving en begonnen zowel Slovenië als Kroatië meer autonomie na te streven. Op 25 juni 1991 verklaarden beide landen zich onafhankelijk. Het federale leger van Joegoslavië



Josip Broz, bijgenaamd Tito (1892-1980). <https://www.blic.rs>

accepteerde dit niet en viel Slovenië binnen. De daaropvolgende Tiendaagse Oorlog werd beëindigd met het Akkoord van Brioni, waarmee Joegoslavië de Sloveense onafhankelijkheid erkende.

Hoewel het land vóór 1991 van het communistische Joegoslavië deel uitmaakte, was Slovenië

altijd al op West-Europa gericht. Hierdoor was het welvarend en had het weinig te lijden onder het uiteenvallen van Joegoslavië en de val van het communisme in Oost-Europa. In 2004 was Slovenië de eerste republiek uit voormalig Joegoslavië die lid van de Europese Unie werd. Sinds 2007 heeft het de euro als betaalmiddel.

Kroatië

Kroatië wordt begrensd door Slovenië, Hongarije, Servië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro en de Adriatische zee, waarin meer dan duizend Kroatische eilanden liggen. Het land is bijna anderhalve keer zo groot als Nederland en telt zo'n 4,3 miljoen inwoners.



Betwiste maritieme grenzen in de baai van Piran.

<https://commons.wikimedia.org>



Brezovica žumberačka, Kroatisch enclavegebied in Slovenië.

<https://commons.wikimedia.org>

Gedurende de Oostenrijks-Hongaarse overheersing vóór WO1 was Kroatië onder Hongarije en Oostenrijk verdeeld. Vervolgens liep de geschiedenis gelijk met die van buurland Slovenië, tot en met de inval van het Joegoslavische leger eind juni 1991. Het offensief van de Kroatische generaal Ante Gotovina maakte in 1995 een einde aan de Joegoslavische aanspraken. Zijn Operatie Storm resulteerde in een massale exodus van Serviërs.



Zicht vanuit Kroatië op de grensovergang in Brezovica.

<https://wikimedia.org>

Grensgeschied

Sinds de door hen uitgeroepen onafhankelijkheid in 1991 zijn Kroatië en Slovenië in een geschil omtrent de territoriale en maritieme grenzen verwickeld. Die rijksgrenzen zijn nooit in een akkoord vastgelegd. De belangrijkste onenigheden situeren zich in de baai van Piran en het schiereiland Istrië. Omwille van hun meningsverschillen blokkeerde Slovenië in 2008 de toetreding van Kroatië tot de Europese Unie. Na bemiddeling van Europa besloten beide landen een jaar later om hun geruzie op een vreedzame wijze middels een bindende arbitrage door het Internationaal Gerechtshof in Den Haag te beslechten. Vervolgens trad Kroatië op 1 juli 2013 als tweede land van voormalig Joegoslavië tot de Europese Unie toe. Het behoort echter niet tot de Schengenlanden, waardoor de grens tussen Slovenië en Kroatië een buitengrens van de Europese Unie is. Kroatië is ook geen lid van de Eurogroep. Men betaalt er met de kuna.

Brezovica

Grenzen zijn vaak overblijfselen van conflicten of afspraken uit het verleden. Soms werden de meest ingewikkelde oplossingen vastgelegd. Dat geschiedde in Baarle en het gebeurde ook in de buurt van Metlika, een gemeente in een uithoek van de grens tussen Kroatië en Slovenië. Op het raakpunt van de Sloveense buurtschappen Brezovica pri Metliki en Malo Lešče en het Kroatische Brezovica žumberačka maakt de grens vreemde kronkels. De drie plaatsen, die samen ruim honderd inwoners tellen, bevinden zich in een afgelegen bergketen tussen Kroatië en Slovenië. In Kroatië is het gebergte bekend als Žumberak, in Slovenië heet het Gorjanci. Žumberak komt waarschijnlijk van de Duitse naam Sicherberg ('veilige

mijdelijk in gebieden waar de herkomst van de eigenaar ooit de nationaliteit van het grondgebied heeft bepaald.

Brezovica is één dorp dat zich deels op Sloveens (Brezovica pri Metliki) en deels op Kroatisch (Brezovica žumbera ka) grondgebied bevindt. Tot 1965 telde het vijftien huizen, nu een dertigtal. In 2002 woonden er negenenvijftig mensen. Veel inwoners verhuizen naar de steden. De meeste ingezetenen houden zich voornamelijk met landbouw en handel bezig. In Brezovica zijn veel wijngaarden. De jacht op klein en groot wild tiert er welig en er groeien veel paddestoelen, bosbessen en kastanjes. Een kerk of een school is er niet. Voor hun onderwijs nemen alle kinderen de bus naar Suhor in Slovenië.



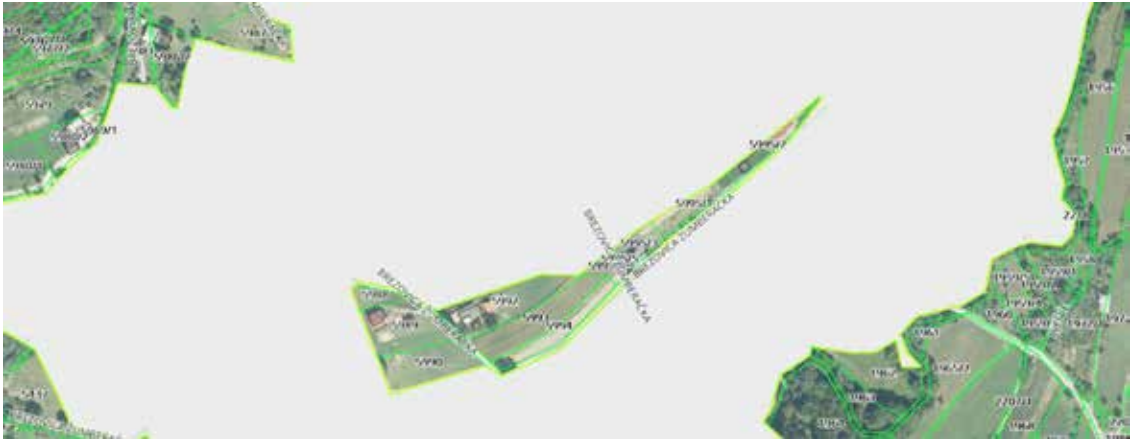
Centraal gelegen kruispunt in de enclave Brezovica žumberačka 1.

foto Herman Janssen

berg'). Het gebied maakte deel uit van het Oostenrijks-Hongaarse rijk, dat een aantal gecompliceerde grenzen naliet. Die veroorzaken nog steeds wrijvingen tussen landen uit voormalig Joegoslavië. Denk daarbij ook aan de vorige aflevering van deze artikelenreeks. Kadastrale conflicten zijn onver-

Eerste Kroatische enclave

Bij de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië op 25 juni 1991 ontstond een ruim 668 kilometer lange, niet-erkende rijksgrens tussen beide landen. Althans volgens het Kroatische kadaster. Het



Bž 1 in het Kroatische kadaster. <http://geoportal.dgu.hr>

Slovenese kadaster houdt het bij 670 kilometer rijksgrens. Die onafhankelijkheid betekende ook het ontstaan van een echte enclave: een Kroatische gebied met een oppervlakte van 18.300 vierkante

meter en een maximale lengte van ongeveer 442 meter, volledig door Slovenese grond omringd. De omtrek van de enclave bedraagt 974 meter. De kortste afstand naar het Kroatische vasteland bedraagt

zo'n 123 meter. Voor deze berekeningen werd van het Slovenese kadaster gebruik gemaakt.

De langwerpige, min of meer driehoekige enclave werd lange tijd niet opgemerkt. Gedetailleerde kaarten deden immers vermoeden dat het gebied door een heel smalle corridor met de rest van Kroatië was verbonden. Deze merkwaardige navelstreng bleek bij nader onderzoek echter uitsluitend te wijten aan de technologische beperkingen van het computerprogramma van het Kroatische kadaster. Dat programma tekent de rijksgrens als een doorlopende lijn. Op die manier liet de computer op de kaart een lijn na die de enclave met de rest van Kroatië verbindt. Hierdoor ontstond een misverstand dat van kaart tot kaart werd herhaald. Google Maps was de eerste kaart die deze fout niet heeft gemaakt.



Enclavegebied met de eerste enclave (1), een denkbeeldige navelstreng (2), de tweede enclave (3) en niemandsland (4). <https://commons.wikimedia.org>

Er staan vier huizen, dus de enclave is bewoond. Maar zij heeft geen officiële naam. Naar analogie met de Baarlese enclaves noem ik haar Brezovica žumbera ka 1 of Bž 1.



Woonhuis in de enclave Bž 1, met wijngaard in Slovenië.

foto Herman Janssen

De complexiteit van de grens heeft blijkbaar weinig invloed op het dagelijks leven in de enclave. Ondanks het feit dat de enclavegrens deel uitmaakt van de buitengrens van de Europese Unie, is er geen draadversperring, omheining of muur die het Sloveense grondgebied van het Kroatische scheidt. Er is zelfs geen grenscontrole: iedereen kan passeren. Maar omdat er geen overeenstemming is waar de grens exact loopt, zijn er soms wrijvingen tussen beide landen. In juni 2009 plaatsten de Kroatische autoriteiten borden die de enclavegrens moesten aanduiden. Die

borden stonden soms op Sloveens grondgebied, wat voor boze protesten van Sloveense bewoners zorgde.

De meeste nutsvoorzieningen in de enclave komen uit Slovenië, maar de elektriciteit komt uit Kroatië. Wanneer er een stroompanne is, wordt gewoon een stekker in de contactdoos van een Sloveense buur gestopt. Het tv-abonnement wordt in beide landen betaald. Er wordt vooral naar Sloveense programma's gekeken, vandaar het Sloveense abonnement. De betaling van het Kroatische abonnement is verplicht omdat de huizen op Kroatisch grondgebied staan.

Darko Zevnik, burgemeester van Metlika, wijst op problemen voor de veeteelt. Zo wordt al het vee van Brezovica in de Sloveense veterinaire registers ingeschreven. Maar een aantal stallen staan op Kroatisch grondgebied en daar zijn de Sloveense dierenartsen niet bevoegd om hun beroep uit te oefenen. Overigens bevindt de toegang tot sommige akkers zich op het grondgebied van het andere land!



Onbemand grensstation van Brezovica pri Metliki in Slovenië (1), hiel van de tweede enclave (2) en voormalig niemandsland/koninkrijk Enclava (3).

<http://geosite.jankrog.com>



Kamil Wrona, koning Enclav I.

<https://www.rt.com>

Niemandsland

Tweehonderdzesig meter ten noorden van de enclave Bž 1 bevond zich van 25 juni 1991 tot 23 april 2015 een stukje niemandsland. Het was slechts drieënnegentig vierkante meter groot. Noch Slovenië, noch Kroatië hadden het bij de onafhankelijkheid in hun kadaster opgenomen, al claimden later beide landen dit perceel bij het Permanente Hof van Arbitrage in Den Haag. Het bracht de Poolse toerist Kamil Wrona op een idee. Op 23 april 2015 riep hij het koninkrijk Enclava uit, met hemzelf als koning. Drie weken later hadden al vijfduizend mensen via het internet een virtuele dubbele nationaliteit aangevraagd. Zij behielden hun eigen nationaliteit en kregen die van Enclava er boven op. De burgers kozen via een online stemming hun ministers. Die stelden de grondwet op en introduceerden de dogecoin als betaalmiddel, in 2013 gelanceerd als parodie op de explosieve koersontwikkeling van de bitcoin. Dan volgden de natio-



Marko Stipanović in het koninkrijk Enclava, met zicht op het Sloveense grensstation. <https://www.bljesak.info/>

Marko Stipanović bij zijn druivenpers. <https://www.facebook.com>

nale vlag en het volkslied.

Piotr Wawrzynkiewicz, een van de medeoprichters, zei dat men een land wou stichten waar iedereen – ongeacht huidskleur, religie of nationaliteit – zijn mening kon uiten, gratis kon studeren en geld verdienen zonder zich over belastingen zorgen te maken. Het koninkrijk Enclava moest onder het motto ‘een klein land met eindeloze mogelijkheden’ een belastingvrije gemeenschap zijn

van gelijkgestemde mensen, die konden kiezen uit vijf officiële talen: Engels, Pools, Sloveens, Kroatisch en Chinees. In 's werelds nieuwste en tevens kleinste land zou een datacenter voor servers komen te staan. Internationale erkenning bleef echter uit. Wellicht vreesde men wereldwijd de komst van dit nieuwe belastingparadijs.

In de media werd veel ophef over de oprichting van Enclava gemaakt. Buurman Marko

Stipanović, die nochtans niet bij de oprichting van het koninkrijk betrokken was, werd belegerd door journalisten en ongewenste bezoekers. Hij ontving telefoontjes van de regering in Ljubljana en kwam op de televisie. Marko, zelf een etnische Kroaat met de Sloveense nationaliteit, sprak van een Poolse provocatie. Darko Zevnik, burgemeester van Metlika, stelde vast “dat deze grap onrust veroorzaakt in een gebied waar mensen al eeuwenlang in harmonie leven,



Enclave BŽ 2 in het Kroatische kadaster. <http://geoportal.dgu.hr>

ongeacht hun politieke overtuiging, religie of nationaliteit.” De bevolking van Brezovica wist eerst niet hoe te reageren. Uiteindelijk konden de inwoners erom lachen en werden aan beide kanten van de grens mopjes verteld over ‘koning Marko’.

Op 21 mei 2015 eiste Slovenië via zijn ministerie van Buitenlandse Zaken het grondgebied van Enclava voor zich op. Slovenië benadrukte dat de bepaling van de landgrenzen door internationale arbitrage moest plaatsvinden. Omdat Enclava de onafhankelijkheid van andere landen, hun grenzen en het internationale recht respecteert, werd het perceel in Brezovica pri Metliki al op 23 mei 2015 verlaten. Daarop heeft het koninkrijk Enclava een stukje niemandsland langs de Kroatisch-Servische grens aan de Donau opgeëist, niet zo ver van de eveneens zelfbenoemde vrije republiek Liberland. Voor Marko Stipanović was het een hele opluchting dat de rust terugkeerde:

“Het is een steen van mijn hart. We kunnen weer vreedzaam verder leven!” Ook de burgemeester sprak zijn voldoening uit en concludeerde in een eerste reactie dat “de berg een muis had gebaard”.

Tweede Kroatische enclave

Tot voor kort omsloten Slovenië en niemandsland gezamenlijk een grillig stukje Kroatische grond. Dat was geen echte enclave omdat het gebied niet omsloten was door één ander land, maar door twee. De Sloveense opeising van niemandsland op 21 mei 2015 bracht hierin verandering en had niet alleen gevolgen voor Slovenië zelf (dat een heel klein beetje groter werd) en voor het koninkrijk Enclava (dat moest verhuizen). Ook voor Kroatië veranderde er iets. Laatstgenoemd land kreeg op dat moment de facto een tweede enclave erbij. De jure (van rechtswege) was het nog wachten tot de beslissing van het Permanente Hof van Arbitrage op 29 juni 2017. Toen werd ‘Brezo-



Voorlezing van het arrest door het Hof van Arbitrage in Den Haag.

<http://www.mzz.gov.si/>

vica žumberačka 2’ – Bž 2 – de jongste enclave ter wereld. Tijdens onze reis naar Brezovica bezochten we beide Kroatische enclaves. Ook een interview met Marko Stipanović stond op mijn verlanglijstje. We hebben Marko ontmoet, maar van een diepgaand gesprek was geen sprake. Marko verstond geen Engels of Duits, ik geen Sloveens of Kroatisch. Dit leidde al vlug tot misverstanden. Toen ik probeerde duidelijk te maken dat ik op zoek was naar de Kroatische enclave vlakbij zijn woonhuis, verstond hij slechts één woord: enclave. Hij associeerde dat wellicht met het koninkrijk Enclava, wat niet in goede aarde viel. Marko had al genoeg problemen ermee gehad en bovendien was het koninkrijk inmiddels verhuisd. Veel verder dan het aanwijzen van de grensweg kwam ons gesprek niet. Jammer.

De enclave Bž 2 heeft een uitgesproken grillige vorm. De oppervlakte bedraagt ruim 48.000 m², de omtrek ongeveer 2.140 meter. De dichtste afstand naar het Kroatische vasteland bedraagt slechts vijftien en een halve meter. De enclave is bewoond. Er staan twee huizen.



Woonhuis in de enclave Bž 2. foto Herman Janssen

Bž 2 bevindt zich vlakbij het grensstation van Brezovica. Deze grensovergang werd door Slovenië ingericht, maar deed nooit dienst. Om Sloveense grenscontroles te voorkomen, heeft Kroatië de weg langs de andere kant van de heuvel omgeleid.

Uitspraak over het grensgeschied

Op 29 juni 2017 deed het Permanente Hof van Arbitrage in Den Haag een bindende uitspraak over de grensgeschillen tussen Slovenië en Kroatië. Slovenië kreeg in de baai van Piran directe toegang tot de internationale wateren via een corridor die de Kroatische wateren kruist. Het Hof deed ook uitspraak over andere betwiste grensgebieden, zoals Brezovica. Vooreerst werd vastgesteld dat historisch kaartmateriaal hier ontbreekt. Het Hof erkende daarop 'bij gebrek aan het tegendeel aantonend bewijsmateriaal' de grotendeels gelijklopende kadastergrenzen. Niemandsland, het perceel waar de kadastergrenzen van mekaar afwijken, werd Sloveens grondgebied. De grens volgt daar het Sloveense kadaster.

Concreet betekent dit dat het Permanente Hof van Arbitrage het bestaan van twee Kroatische enclaves legitimeert en de enclavegrenzen tot rijks grenzen verheft. Dat is alleszins een tegenvaller voor de Sloveense bewoners in de enclaves, die op een regeling voor hun vastgoedproblemen hadden gehoopt. Vrijwel elke verkoop en verhuur van eigendom in de enclaves is al vele jaren uitgesteld vanwege de grensproblemen. Het Kroatische kadaster blokkeert al decennialang eigendomsregistraties en transcrip-



Darko Zevnika. <https://www.dnevnik.si>

ties. Landeigenaars worden met extreem gecompliceerde Kroatische procedures geconfronteerd.

Inwoners van Brezovica pri Metliki en Brezovica žumberačka hebben altijd in vriendschap samengeleefd. De problemen situeren zich uitsluitend op het niveau van de staat en zijn instellingen.

De inwoners van Brezovica zijn ontgoocheld dat het arbitragehof hun enclaves niet heeft bezocht. Er is met hun mening geen rekening gehouden. Voor de inwoners is de kadastrale grens controversieel omdat ze onnatuurlijk is. Zij is bovendien zo ingewikkeld dat een bezoeker niet weet of hij in



Marija Grabušek. <https://www.lokalno.si>

Slovenië of in Kroatië is. Via de weg passeer je op een afstand van vierhonderd meter maar liefst zes keer de rijks grens.

Darko Zevnik, burgemeester van Metlika, is dan weer blij met het besluit: "Die mensen leven al een kwart eeuw zo. Ze zijn hieraan gewend en er zijn nooit problemen geweest." Ook de Sloveense regering prijst de beslissing van het Hof, maar Kroatië wil die niet erkennen. Dat land verklaart dat het zich in 2015 uit het proces heeft teruggetrokken wegens schending van de arbitrageregels na gesprekken van Sloveense vertegenwoordigers van de regering met leden van het arbitragehof. Slovenië heeft de uitspraak, ondanks voortdurende tegenwerking van Kroatië, op 29 december 2017 uitgevoerd.

Marija Grabušek

Marija Grabušek uit de enclave Brezovica žumberačka 1 was één van degenen die grote hoop op de uitspraak van het arbitragehof hadden gevestigd. Zij is in Malo Lešče (Slovenië) geboren. Haar vader verdiende de kost in Duitsland en met dat geld kocht hij in 1965 een boerderij in het ernaast gelegen Brezovica. "Destijds woonden we allemaal in één staat, Joegoslavië. Niemand keek waar de grens tussen Slovenië en Kroatië lag. Zo dicht mogelijk bij de school en bij andere voorzieningen wonen: dát was belangrijk. Iedereen was voornamelijk met Slovenië verbonden. De meeste kinderen gingen naar de lagere school in Suhor of Metlika en naar de middelbare school in Novo Mesto of Ljubljana. Sommige kinderen van Brezovica gingen weliswaar naar een Kroatische school, maar dat



Woonhuis in de enclave Bž 1, met groentetuin in Slovenië.

foto Herman Janssen

was niet abnormaal: ook in Metlika waren er kinderen die in Kroatië onderwijs volgden.”

Na haar huwelijk woonde Marija met haar gezin een tijdje in Metlika. Na de dood van haar vader in 1982 verhuisde het gezin naar Brezovica. Negen jaar later, na de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië, kwam de staatsgrens. “Pas toen beseften wij dat we niet in Slovenië woonden. Ons woonhuis, een bijgebouw en zestig aren land rond de hoeve is Kroatisch. De rest van onze akkers en bossen, in totaal ongeveer vijf hectare, ligt wél in Slovenië.”

Marija Grabušek is een Sloveense staatsburger en trekt een Sloveens pensioen. Zij spreekt Sloveens, net zoals de rest van de familie. Haar twee zonen, haar dochter en kleindochter hebben eveneens de Sloveense nationaliteit. “Ik heb een permanente verblijfsvergunning bij mijn dochter in Božak geregeld. Dat is in Slovenië. Want in ons eigen huis in Brezovica žumberačka voelen wij ons als vreemden,” weet Marija. “Sinds 2013 heb ik daar een tijdelijke verblijfsvergunning.” Dertien documenten zijn vereist

voor de registratie van zo'n tijdelijke verblijfplaats. Sommige moeten worden vertaald en de kosten zijn hoog. Er moet onder andere worden bewezen welk inkomen er is en dat men een blanco strafregister en een Europese ziekteverzekeringskaart heeft. Daarnaast moeten eigendomslijstjes en foto's worden voorgelegd. “We weten niet wat er volgend jaar zal gebeuren,” zegt Marija. “En we moeten nu al vooruit denken hoe de kinderen en kleinkinderen later zullen leven.”

Marija maakt zich zorgen over haar toekomst, vooral omdat Kroatië de arbitrageovereenkomst niet erkent. “De Kroaten zouden bereid zijn om te praten, maar niemand weet hoe lang een oplossing op zich zal laten wachten.”

Marija wil absoluut in Slovenië wonen: “Ik ben desnoods bereid om naar Slovenië te verhuizen, al hebben mijn zonen net grote investeringen in hun landbouwbedrijf gedaan. Zij kochten onlangs allerlei landbouwmachines aan. Er staan vijf koeien en drie kalveren in de stal. De stallen moeten worden uitgebreid, maar ze weten niet hoe het verder moet.”

Na de afkondiging van de rechterlijke uitspraak door het arbitragehof bracht de Sloveense premier Miro Cerar een bezoek aan Brezovica. Hij beloofde de Sloveense enclavebewoners niet in de steek te laten. Sinds eind 2017 biedt de Sloveense overheid de mogelijkheid van een hervestiging in Slovenië aan. Alle vier de families uit de enclave



Bezoek van premier dr. Miroslav Cerar jr. aan Marija Grabušek.
<https://www.facebook.com>



Huis van Niko Goleš en zijn moeder in de enclave Bž 1.
foto Herman Janssen



“Ik slaap in een ander land dan mijn man.”
<https://www.24sata.hr>

Bž 1 gaven zich hiervoor op. Elk gezin ontvangt een financiële tussenkomst al naar gelang het aantal gezinsleden. Een gezin bestaande uit drie leden, zoals dat van Niko Goleš bijvoorbeeld, ontvangt eenmalig een compensatiebedrag van 84.000 euro. Daarnaast is er de verkoopopbrengst van de huidige woning en gronden. De families krijgen drie jaar de tijd om naar een nieuwe woonst te verhuizen.

Niko Goleš

Niko Goleš en zijn moeder zijn eveneens enclavebewoners. “Maar het voelt aan alsof wij in Slovenië leven en niet in Kroatië. De kinderen gaan naar school in Slovenië, waar wij geboren zijn en waar de meesten van ons werken. De lokale bevolking kent geen taalbarrières. Met Kroatische vrienden spreken we Kroatisch, met Slovenen Sloveens. De ene keer komt de Kroatische politie langs, de andere keer de Sloveense. Politieagenten controleren de buurtbewoners nooit. Zij kennen ze allemaal.

Ana Kunčič

Op sommige plaatsen verdeelt de grens huizen en gronden in tweeën. In het huis van Ana Kunčič, 52 jaar oud, loopt de rijksgrens door de hoek van de kamer waar hun tweepersoonsbed staat. Ana slaapt in Kroatië, haar man in Slovenië.

Janko Petković

De twee woonhuizen van Janko Petković (78 jaar) zijn door middel van een houten brug met elkaar verbonden. Ze staan op Sloveens grondgebied, maar een deel van



Janko bij zijn houten brug.
<https://www.delo.si>

de garage bevindt zich in Kroatië. “Ik zal je een anekdote vertellen. Iets verderop woont een buur, een goede Kroatische vriend die zich geen raad met de grenssituatie meer wist. Hij kon die niet accepteren. Op een dag besloot hij om niet langer Sloveens grondgebied te betreden. Hij wou met Slovenië niets meer te maken hebben. Het klonk een beetje belachelijk voor mij, maar ik respecteerde zijn beslissing.”

“Wat later klopte iemand heel laat op de avond aan mijn deur. Het was mijn vriend. Hij vroeg me of ik brood had. ‘Brood, zo laat nog?’ vroeg ik en ik dacht dat mijn vriend gek was. Hij antwoordde dat hij laat in de namiddag nog bezoek had gekregen en dat de Kroatische winkel toen al gesloten was. En omdat hij gezworen had om niet meer naar Slovenië te gaan... Ik zei hem: ‘Weet je wat? Hier is uw brood, maar ik moet erbij zeggen: dit is Sloveens brood. Ik weet niet of je dat wil eten!’ We lachten allebei tranen met tuiten omdat wij beseften in welke ongemakkelijke



Deze bijen smokkelen nectar van Sloveense bloemen uit de enclave Bž 1 naar Slovenië. foto Herman Janssen

positie die man zich had gewron-
gen. Sindsdien staat hij weer open
voor Slovenië,” weet Janko...

Bronnen:

- <http://geosite.jankrogh.com>
- <https://sl.wikipedia.org>
- <https://www.mirror.co.uk>
- <https://dnevnik.hr>
- <https://hr.wikipedia.org>
- <http://www.geopedia.si>
- <https://www.reddit.com>
- <https://www.pcacases.com>
- <http://satellites.pro>
- <http://www.delo.si>
- <https://www.radio-odeon.com>
- <https://www.24sata.hr>
- <http://www.mzz.gov.si>
- <https://www.lokalno.si>



Hooioppers tussen de spurrie in Brezovica pri Metliki. foto Herman Janssen

Correctie Berg Arafat

Van Marita Fennema uit de Rector van den Broekstraat ontving ik een correctie op de zesde aflevering van 'Hoe uniek is Baarle', waarvoor dank: 'In nummer 1, jaargang 33, staat op pag. 55 een foto van de berg Ararat. Volgens het onderschrift zou de berg in Armenië liggen. Dit is echter niet juist. De berg ligt in Turkije, vlak bij de Armeense grens in het zogenaamde Armeense Hoogland. Een paar jaar geleden mocht ik een paar dagen in Armenië zijn bij Armeense vrienden. Zij hebben mij gewezen op de berg Ararat die je op veel plaatsen in Armenië kunt zien, o.a. vanaf het klooster Khor Virap. Vanaf deze plaats laat men soms duiven los in de hoop dat deze over de grens zullen vliegen naar de berg Ararat, de heilige berg in Turkije. Dit wilde ik u even laten weten. Succes met uw werk en van harte shalom.'